

Форма № 09/18
Затверджена рішенням вченої ради
ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01 2019 р.

Голова НМР Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практикум соціальної роботи

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 23 Соціальна робота
(шифр і назва галузі знань)

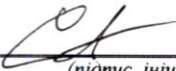
спеціальність
(спеціалізація) 231 Соціальна робота
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))

освітня програма Соціальна робота. Соціальна педагогіка
(назва освітньої програми)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

 доц. Фурдуй С.Б.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

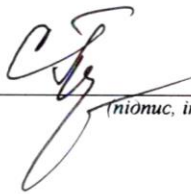
кафедрою соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури
протокол № 5 від 09.09.2019р.

Завідувач кафедри

 доц. Фурдуй С.Б.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради педагогічного факультету

 (підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми:

Фурдуй Світлана Борисівна , кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури

Рецензент програми:

Замашкіна Ольга Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	20	6
Модулів: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 2	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 3-4	Семінарські заняття:	
	28	6
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 2	-	-
- самостійна робота: 6	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни є: формування вмінь і якостей, необхідних для професійної роботи з клієнтом, опанування складною інтегруючою дисципліною, що дає підстави зрозуміти компетентність фахівця соціономічної сфери як практика.

Метою вивчення дисципліни є: практичної підготовки студентів під час викладання дисципліни є соціально-педагогічна підготовка до безпосередньої взаємодії з клієнтом, закріплення теоретичних знань, накопичення практичних умінь і навиків, розвиток самостійності в ухваленні рішень, формування творчих здібностей, можливості працювати в колективі.

Передумови для вивчення дисципліни: оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін «Соціалізація особистості», «Історія соціальної роботи», «Спеціалізовані служби у соціальній сфері».

Міждисциплінарні зв'язки: проблематика курсу пов'язана з дисциплінами «Соціальна робота в різних сферах життєдіяльності», «Соціальний захист населення», «Методи роботи з групами ризику».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. *Знання:* основні проблеми взаємозв'язку теорії та практики соціальної роботи; основні теоретичні та практичні методи у роботі фахівця соціономічної сфери з населенням; аспекти технологій соціальної роботи, структуру процесу індивідуальної роботи з клієнтом; особливості індивідуальної роботи з клієнтом за різними моделями і підходами; методику проведення індивідуального інтерв'ю з клієнтом; цінності і принципи індивідуальної групової роботи; основні сучасні тенденції та перспективи становлення професіоналізму в діяльності соціального працівника.
2. *Уміння:* застосовувати основні терміни й поняття теорії соціальної роботи в професійній діяльності; встановлювати та підтримувати контакт з клієнтом; вивчати особистість клієнта, його психічний стан; вислуховувати клієнта, вести бесіду; формулювати запит клієнта; аналізувати проблему (індивідуальний випадок) клієнта; виявляти ресурси клієнта, необхідні для подолання його проблем; надавати зворотний зв'язок клієнту; інтерпретувати інформацію, отриману від клієнта і надавати клієнту власну інтерпретацію; планувати роботу з клієнтом; долати конфліктні ситуації у взаємодії з клієнтом; контролювати власну поведінку в процесі взаємодії з клієнтом; аналізувати власний професійний досвід.
3. *Комунікація:* використовувати набуті знання при веденні дискусій з актуальних проблем соціальної роботи; здатність генерувати нові ідеї й нестандартні підходи до їх реалізації (креативність); налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.
4. *Автономність та відповідальність:* виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання з відповідної проблематики, виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків; створювати позитивний імідж професії, її статусу в суспільстві.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1: Зміст і структура роботи соціального працівника з індивідуальним випадком	10	4	6	-	-	-	14	2	1	1	-	-	-	20
2.	Тема 2: Тренінг в соціальній роботі	10	4	6	-	-	-	14	4	2	2	-	-	-	22
3.	Тема 3: Групова соціальна робота. Класифікація груп і групові процеси	10	4	6	-	-	-	14	2	1	1	-	-	-	21
4.	Тема 4: Навчання та розвиток у супервізії соціальної роботи	8	4	4	-	-	-	12	2	1	1	-	-	-	21
5.	Тема 5: Соціальна робота в мікросоціальному середовищі	10	4	6	-	-	-	14	2	1	1	-	-	-	21
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	20	28	-	-	-	72	12	6	6	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1: Зміст і структура роботи соціального працівника з індивідуальним випадком.

Модель дій соціального працівника в індивідуальній роботі. Загальна модель діяльності соціального працівника в індивідуальній роботі з випадком. Основні моделі індивідуальної роботи. Загальні принципи і підходи до індивідуальної соціальної роботи.

Тема 2: Тренінг в соціальній роботі.

Поняття тренінгу і його функції в соціальній роботі. Психологічний тренінг формування професійно важливих якостей особистості майбутніх соціальних працівників.

Тема 3: Групова соціальна робота. Класифікація груп і групові процеси.

Технології групової роботи. Класифікація груп і групові процеси. Поняття й базисні принципи групової динаміки. Сумісність членів групи як фактор її інтеграції. Двофакторна модель групової поведінки Б. Такмена.

Тема 4: Навчання та розвиток у супервізії соціальної роботи.

Процес навчання та розвитку в супервізії. Створення в організації умов для ефективної супервізії. Знання та вміння супервізора. Розвитковий підхід до навчання супервізорів. Ефективне навчання супервізорів.

Тема 5: Соціальна робота в мікросоціальному середовищі.

Підходи до інтерпретації поняття "мікросоціальна середа" в науковій літературі.

Теоретичні підходи до розуміння мікросоціального середовища.

5.2. Тематика семінарських занять

Тема 1: Зміст і структура роботи соціального працівника з індивідуальним випадком.

Тема 2: Тренінг в соціальній роботі.

Тема 3: Групова соціальна робота. Класифікація груп і групові процеси.

Тема 4: Навчання та розвиток у супервізії соціальної роботи.

Тема 5: Соціальна робота в мікросоціальному середовищі.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	20	30	Конспект
2.	Підготовка до проміжного контролю	4	4	Модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань:			Анотації наукових статей Реферат Презентація
	- опрацювання наукових статей;	10	20	
	- підготовка реферату;	10	20	
	- підготовка до презентації результатів дослідження.	28	34	
	Разом	72	108	

Тематика індивідуальних завдань

Перелік наукових статей для самостійного опрацювання

Безпалько О. В. Тренінг як інноваційна форма соціально-педагогічної роботи / Безпалько О. В. // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2004. – № 1. – С. 22–28.

Родионова Е. А. Интерактивные методы обучения специалистов психолого-социального профиля [Электронный ресурс] / Е. А. Родионова. – Режим доступа: <http://sovla.ru/article.php?id=87&mode=art>.

Семигіна Т. Міжнародне визначення соціальної роботи / Семигіна Т., Брижовата О. // Соціальна політика і соціальна робота. – 2002. – № 3, 4. – С. 144–145.

Тематика рефератів

1. Модель дій соціального працівника в індивідуальній роботі.
2. Поняття тренінгу і його функції в соціальній роботі.
3. Технології групової роботи.
4. Навчання та розвиток у супервізії соціальної роботи.
5. Теоретичні підходи до розуміння мікросоціальному середовищі.
6. Використання аутрич-методу соціальними працівниками.

7. Форми консультування в практиці соціальної роботи.
8. Особливості взаємодії у соціальній роботі.
9. Когнітивні компоненти взаємодії в соціальній роботі.
10. Емоційні компоненти взаємодії в соціальній роботі.
11. Зміст і принципи індивідуальної соціальної роботи.
12. Особливості різних моделей соціальної роботи.
13. Характеристика основних моделей соціальної роботи з групою.
14. Основні стратегії втручання у соціальній роботі, їх характеристика.
15. Тренінгова робота соціального працівника.

Результати власного індивідуального дослідження студенти презентують на семінарському занятті (обсяг презентації – не менше 20 слайдів).

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді реферату та його презентації.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає два теоретичні питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом з сучасних актуальних проблем соціальної роботи, як теорії так і практики.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Дати визначення понять «емпатія», «рефлексія».
2. Порівняйте мету, завдання, процес і методи роботи з індивідуальним випадком за гуманістичною та орієнтованою на завдання моделлю.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- 8.1. *Шкала та схема формування підсумкової оцінки*

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Анотування наукових статей	5
Реферат	10
Презентація	5

Критеріями оцінювання *анотацій наукових статей* є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені автором у статті. Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела. Критеріями оцінювання *презентації* є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор), веб-сервіс Google Classroom.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні : [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Упорядники: С. Я. Харченко та ін. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 408 с.

2. Капська А. Й. Соціальна робота [Текст] : [навч. посіб.] : рек. МОН України як навч. посіб. / А. Й. Капська; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. – К. : Слово, 2011. – 399 с.
3. Козлов А. А., Иванова Т. Б. Практикум соціального работника. – Ростов н/Дону : Феникс, 2001. – 320 с.
4. Лукашевич М. П. Соціальна робота [Текст] : (теорія та практика) : [підручник] : затверд. МОН як підручник для студ ВНЗ / М.П. Лукашевич, Т.В. Семигіна. – К. : Каравела, 2009. – 367 с. 20
5. Соціальна робота: технологічний аспект : [Навчальний посібник] / За ред. проф. А. Й. Капської. – К. : Центр навчальної літератури, 2013. – 352 с.
6. Теорії і методи соціальної роботи : [Підручник для студентів вищих навчальних закладів] / За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Мигович. – К. : Академвидав, 2005. – 328 с.
7. Тюптя Л. Т., Иванова І. Б. Соціальна робота (теорія і практика). Навч. посіб. – К. : ВМУРОЛ «Україна», 2004; 2008.

10.2. Допоміжні джерела

1. Бадалова М. В. Тренінг інтелектуальних навчків консультування / Бадалова М. В. // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – № 4. – С. 3–27.
2. Бурнард Ф. Тренінг межличностного взаємодія. – СПб. : Питер, 2002. – 256 с.
3. Дьяченко Э. В. Тренінгове заняття адаптації к состоянию материнства / Дьяченко Э. В. // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – № 4. – С. 27–29.
4. Зайченко М. Інструментарій соціального педагога / Майя Зайченко. – К. : Шк. світ, 2011. – 128 с.
5. Методичний посібник по проведенню тренінг курсу для соціальних працівників з питань підбору, підготовки та соціального супроводу прийомних батьків / Г. М. Бевз, А. Й. Капська, Н. М. Комарова. – К. : УІСЦ, 2000. – 127 с.
6. Організація і методика соціально-педагогічного тренінгу : Навчальний посібник // Уклад. : О. М. Шевчук. – Умань : ПП Жовтий, 2011. – 133 с.
7. Практикум з соціальної роботи : навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності 7.040202 «Соціальна робота» / уклад. В. П. Лютий. – Академія праці і соціальних відносин федерації профспілок України. – Київ, 2003. – 43 с.

10.3. Інтернет-ресурси

1. dspace.udpu.org.ua – Інституційний репозитарій УДПУ
2. <http://buklib.net/books/21983/>
3. <http://dls.udpu.org.ua/>
4. <http://www.info-library.com.ua>
5. <http://www.nbu.gov.ua>
6. library.udpu.org.ua – Наукова бібліотека УДПУ
7. www.nbu.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського